

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-010-01/2014
P/14/056

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/056 – Organizacja i utrzymanie kąpielisk oraz miejsc wykorzystywanych do kąpieli w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2014 r..
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
[Kontroler/Kontrolerzy]	1. Andrzej Drajżek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90319 z dnia 17 czerwca 2014 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1 - 2)</p> 2. Kazimierz Ramocki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90320 z dnia 17 czerwca 2014 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 3 - 4)</p>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Tarnobrzegu, 39-400 Tarnobrzeg, ul. T. Kościuszki 32. (w dalszej treści – Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Norbert Mastalerz - Prezydent Miasta Tarnobrzeg (w dalszej treści – Prezydent Miasta).

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ustalono, że Gmina Tarnobrzeg zapewniła mieszkańcom Tarnobrzega możliwość korzystania w okresie letnim z kąpiel i plażowania nad zbiornikiem wodnym - Jezioro Tarnobrzeskie. Utworzono miejsce wykorzystywane do kąpieli spełniające kryteria wymagane przepisami ustawy *Prawo wodne*.

Woda w miejscu wykorzystywanym do kąpieli, spełniała wszystkie wymogi w zakresie czystości. W każdym sezonie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, po przeprowadzeniu stosownych badań dopuszczał bez zastrzeżeń wodę w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

Zapewniono stały nadzór nad bezpieczeństwem kąpiących się w miejscu wykorzystywanym do kąpieli, poprzez zatrudnienie uprawnionych ratowników.

Zapewniono właściwą organizację miejsca wykorzystywanego do kąpieli, oraz odpowiednią informację na terenie ww. miejsca i terenów przyległych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

Zapewniono sprawną organizację dojazdu i miejsca parkingowe. Udostępniono mieszkańcom przebywającym nad Jeziorem Tarnobrzeskim możliwość korzystania z urządzeń pozwalających na utrzymanie czystości i higieny.

Zapewniono nadzór Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego nad zbiornikami wodnymi na terenie Gminy, co skutkowało m.in. brakiem „dzikich kąpielisk”, a w dalszej kolejności nie odnotowaniem przypadków utonięć na obszarach wodnych w obrębie Gminy, w latach objętych kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena stosowania wymagań przepisów prawa przez Urząd Miasta w Tarnobrzegu dotyczących tworzenia kąpielisk i prowadzenia ich ewidencji oraz tworzenia miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Stosowanie procedury uchwalania wykazu kąpielisk i prowadzenie ich ewidencji.

Opis stanu faktycznego

W latach 2011 – do końca czerwca 2014 do Urzędu nie wpłynął żaden wniosek od organizatorów w sprawie utworzenia nowego lub utrzymania już istniejącego kąpieliska na terenie Gminy Tarnobrzeg (w dalszej treści Gmina lub Miasto).

W latach 2011 – 2014 (I półrocze) na terenie Miasta nie funkcjonowało żadne kąpielisko, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 5a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.)

(dowód: akta kontroli str. 54 - 55)

W latach 2010 – 2012, na podstawie umowy najmu Miasto corocznie wynajmowało, na czas określony, od Kopalni Siarki „Machów” S. A. z siedzibą w Tarnobrzegu, część nieruchomości gruntowych *wraz ze zbiornikiem wodnym „Machów” – z przeznaczeniem na urządzenie i prowadzenie (...) prowizorycznego kąpieliska, infrastruktury niezbędnej dla użytkownika oraz uprawianie sportów wodnych (...).*

Tereny wykorzystywane do kąpieli wynajmowano na okres: od początku maja lub czerwca, do końca września.

W dniu 23 lipca 2012 r. Minister Skarbu Państwa zawarł z Gminą Tarnobrzeg *umowę nieodpłatnego przeniesienia praw z akcji ww. spółki.* Miasto stało się właścicielem Kopalni Siarki „Machów”, w tym zbiornika wodnego o pow. ok. 500 ha, długości linii brzegowej ok. 10 km, maksymalnej głębokości ok. 40-50 m. Po komunalizacji oficjalna/urzędowa nazwa zbiornika - Jezioro Tarnobrzeskie.

W dniu 6 lutego 2013 r. Miasto zawarło z Kopalnią Machów umowę użyczenia. Nieodpłatnie przekazano Miastu w użytkowanie część nieruchomości gruntowych wraz z Jeziorem Tarnobrzeskim z przeznaczeniem na urządzenie i prowadzenie miejsca do kąpieli, uprawiania sportów wodnych, tymczasowego parkingu, organizowania imprez plenerowych. Użyczenie zawarto na czas określony od dnia 1 marca do dnia 30 listopada 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 5 - 8)

Na sezon 2014 r., nie zawarto umów, o których mowa powyżej. W dniu 16 kwietnia 2014 r. Miasto poprzez porozumienie, powierzyło Miejskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji im Adama Freyera w Tarnobrzegu (w dalszej treści MOSiR)

zorganizowanie i prowadzenie na gruntach i zbiorniku wodnym, jak w latach poprzednich – *miejsca wykorzystywanego do kąpieli*.

W latach 2011 – 2013 Miasto powierzało organizację, nadzór i prowadzenie przedmiotowego miejsca wykorzystywanego do kąpieli MOSiR-owi.

(dowód: akta kontroli str. 9 - 17)

W latach objętych kontrolą na terenie Gminy, funkcjonowało jedno miejsce wykorzystywane do kąpieli, tj. spełniające kryteria podane w art. 9 ust. 1 pkt. 5c *Prawo wodne*. Miejsce nad Jeziorem Tarnobrzeskim ze względu na rozległość terenu podzielono na: *Miejsce wykorzystywane do kąpieli – plaża – lewa strona* oraz (...) – *plaża – prawa strona*. Taki podział stwierdzono m. in. w dokumentach wytworzonych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tarnobrzegu (w dalszej treści PSSE) w związku z pobieraniem próbek wody, w celu oceny jej przydatności do kąpieli.

(dowód: akta kontroli str. 18 - 43)

W sprawie formy organizacyjnej terenów Jeziora Tarnobrzeskiego udostępnionych mieszkańcom do rekreacji i kąpieli (kąpielisko, bądź miejsce wykorzystywane do kąpieli) Prezydent wyjaśnił: *że od 2010 r. miasto było organizatorem wypoczynku nad Jeziorem Tarnobrzeskim na terenach dzierżawionych od Kopalni Machów. Miasto nie posiadało doświadczeń w organizacji kąpielisk. Zarządzanie terenem oraz organizację miejsca wyznaczonego do kąpieli powierzono jednostce organizacyjnej gminy – Miejskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji w Tarnobrzegu.*

Gmina podejmowała sukcesywnie działania zmierzające do podniesienia jakości obsługi osób wypoczywających nad Jeziorem Tarnobrzeskim poprzez nakłady na zagospodarowanie terenu wokół miejsca wyznaczonego do kąpieli, zapewnienie opieki ratowników i dokonywanie badań czystości wody.

Prezydent stwierdził, że w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w organizacji wypoczynku nad wodą, w tym w zakresie tworzenia miejsc wyznaczonych do kąpieli, władze miasta podejmą działania mające na celu dokonanie analizy przepisów prawa i oszacowanie niezbędnych nakładów inwestycyjnych umożliwiających spełnienie wymogów dyrektywy unijnej określającej wymogi przy organizacji kąpieliska.

Wyniki analizy będą stanowiły podstawę do podjęcia decyzji o pozostawieniu na dotychczasowych zasadach miejsca wyznaczonego do kąpieli lub utworzeniu kąpieliska.

(dowód: akta kontroli str. 106 – 108)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.1 Ocena prowadzenia nadzoru nad jakością wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

Dbalność o jakość wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli na terenie Gminy.

Opis stanu faktycznego

1. Informacje PPIS w sprawie jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

Sezon kąpielowy w Jeziorze Tarnobrzeskim, według regulaminu organizacyjnego rozpoczynano z dniem 1 lipca, kończono z dniem 31 sierpnia. Miejsce wykorzystywane do kąpieli było czynne od godz. 10 do godz. 18.

(dowód: akta kontroli str. 44 – 52)

MOSiR pełniący zadania organizatora miejsca wykorzystywanego do kąpieli w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt. 7a *Prawo wodne*, zobowiązany był do wykonania badań jakości wody nie wcześniej niż 14 dni przed rozpoczęciem sezonu oraz jeden raz w trakcie sezonu. MOSiR corocznie zlecał PSSE pobranie do badań próbek wody, które wykonywało Laboratorium Higieny Komunalnej – Oddział Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. Ustalono, że organ nadzoru sanitarnego informował MOSiR o jakości wody w Jeziorze Tarnobrzeskim przed rozpoczęciem sezonu. Bieżącą ocenę jakości wody PPIS do wiadomości, przesyłał Prezydentowi Miasta i Podkarpackiemu Państwowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Rzeszowie.

(dowód: akta kontroli str. 18 - 43)

2. Ocena jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli dokonywana przez PPIS.

W latach 2012 – 2014 (I półrocze) PPIS dokonując bieżącej oceny jakości wody w miejscu wykorzystywanych do kąpieli na obszarze Jeziora Tarnobrzeskiego, na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478), każdorazowo podawał, że woda spełnia wymagania załącznika Nr 1A, Tabela I i II do cyt. powyżej rozporządzenia. Od 2012 r. przeprowadzono łącznie 5 takich kontroli, uznając każdorazowo, że woda w Jeziorze może być wykorzystywana do kąpieli.

Analiza sprawozdania z badań przeprowadzonych na zlecenie MOSiR-u przez ww. Laboratorium wskazywała, że parametry zanieczyszczeń bakteriologicznych w Jeziorze Tarnobrzeskim były niższe od dopuszczalnych parametrów o rząd wielkości. Przykładowo - badanie z dnia 14 czerwca 2013 r.:

- plaża A – *escherichia coli*, wynik - 240, dopuszczalne < 1000, paciorkowce kałowe, wynik 93, dopuszczalne < 400,

- plaża B – *escherichia coli*, wynik - 2, dopuszczalne < 1000, paciorkowce kałowe, wynik 15, dopuszczalne < 400,

(dowód: akta kontroli str. 18 – 43, str. 53)

3 i 4. Stabilność jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli i ewentualne zakazy kąpieli wprowadzane przez PPIS.

W latach objętych kontrolą jakość wody w Jeziorze Tarnobrzeskim, w tym w miejscu wykorzystywanym do kąpieli była na równym, dobrym poziomie. Nie stwierdzono przypadków pogorszenia się jakości wody.

Na stronach internetowych na temat Jeziora (www.jezioro-tarnobrzekie.eu, www.tarnobrzeg.pl.) podano, że 90% wpuszczanej wody do Jeziora Tarnobrzckiego jest w I klasie czystości.

Nie stwierdzono przesłanek do podejmowania przez PPIS działań prowadzących do wprowadzenia zakazu kąpieli w Jeziorze Tarnobrzckim, w tym ze względu na nieodpowiednią jakość wody.

(dowód: akta kontroli str. 56 - 75)

5. Formy nadzoru Miasta nad funkcjonowaniem miejsca wykorzystywanego do kąpieli.

We wszystkich latach funkcjonowania miejsca wykorzystywanego do kąpieli w Jeziorze Tarnobrzckim, cały zakres obowiązków związanych z zarządaniem i nadzorem nad jego funkcjonowaniem Miasto powierzało – pisemne coroczne porozumienia – MOSiR-owi.

W ramach zawartych porozumień MOSiR-owi powierzono m. in. *urządzania miejsc wykorzystywanych do kąpieli wraz z zapleczem ratowniczym i sanitarnym oraz systemem zbierania i wywozu śmieci.*

(dowód: akta kontroli str. 9 - 17)

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu określającym zakres zadań i obowiązków poszczególnych wydziałów nie przewidziano zadań nadzorczych i kontrolnych nad funkcjonowaniem miejsc przeznaczonych do kąpieli. W Regulaminie Organizacyjnym nie odniesiono się również do zadań własnych Gminy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych innych niż tereny, na których prowadzona jest działalność w zakresie sportu i rekreacji, tj. wynikających z przepisu art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 ze zm.).

W Urzędzie nie stwierdzono protokołów kontroli oraz innych dokumentów poświadczających przeprowadzenie oględzin, wizyt, czy podobnych form bezpośredniego nadzoru na miejscu udostępnionym do kąpieli przez służby podległe Prezydentowi Miasta.

W złożonym wyjaśnieniu Prezydent Miasta podał, że *„Za realizację zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych Jeziora Tarnobrzckiego, odpowiedzialna jest jednostka organizacyjna Gminy – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tarnobrzegu, na podstawie zawieranych porozumień oraz zapisów w statucie i regulaminie organizacyjnym tej jednostki. Statutowym celem działania MOSiR jest realizacja zadań własnych miasta Tarnobrzega z zakresu kultury fizycznej, sportu i turystyki, administrowanie i zarządzanie obiektami i terenami rekreacyjnymi stanowiącymi mienie komunalne miasta Tarnobrzeg(....)*

Bieżący nadzór nad realizacją zawartych porozumień sprawowała komisja ds. Jeziora Tarnobrzckiego powołana przez Prezydenta miasta Tarnobrzega”.

(dowód: akta kontroli str. 54 – 55, str. 76 - 79)

6. Działania podejmowane przez Gminę w celu poprawy jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli.

W okresie funkcjonowania miejsca wykorzystywanego do kąpieli na Jeziorze Tarnobrzckim nie stwierdzono pogorszenia się jakości wody (zarówno stałego jak i incydentalnego). Parametry jakościowe wody uzyskiwane w trakcie wewnętrznych

badzeń kontrolnych oraz w trakcie obowiązkowych kontroli PPIS, każdorazowo mieściły się w zakresie dopuszczającym kąpiele.

Nie stwierdzono przesłanek do podejmowania przez Gminę dodatkowych działań – poza rutynowymi działaniami MOSiR wynikającymi z obowiązków zarządzającego i nadzorującego przedmiotowym miejscem – w celu poprawy jakości wody.

Stwierdzono skuteczność działania MOSiR-u w zakresie zapewnienia czystości oraz higieny w części Jeziora udostępnionej do kąpieli i plażowania. Corocznie zawierano oddzielne umowy ze specjalistycznymi przedsiębiorstwami na sprzątnięcie ww. terenów Jeziora oraz na instalowanie przenośnych toalet nad Jeziorem. Przykładowo – w sezonie 2014, na plaży zainstalowano 26 przenośnych toalet.

(dowód: akta kontroli str. 80 - 101)

7. Środki finansowe wydatkowane przez Gminę na organizowanie i utrzymanie miejsca wykorzystywanego do kąpieli.

Do 2013 roku zbiornikiem wodnym (Jezioro Tarnobrzesckie) i terenami przyległymi zarządzała i gospodarowała w imieniu Skarbu Państwa, Kopalnia Siarki „Machów” S. A..

W 2012 r umową najmu Miasto, wynajęło od Kopalni, część nieruchomości gruntowych wraz ze zbiornikiem wodnym – *z przeznaczeniem na urządzenie i prowadzenie (...) prowizorycznego kąpieliska*. Okres wynajmu – od dnia 28 kwietnia do dnia 30 września 2012 r.. Z tytułu wynajmu Miasto płaciło Kopalni miesięczny czynsz – 17,1 tys. zł netto plus podatek VAT. W całym roku 2012 wydatek z przedmiotowego tytułu wyniósł – 86,3 tys. zł. Dodatkowo Miasto poniosło wydatek na zakup piasku i urządzenie plaży nad zbiornikiem wodnym. Koszt zakupu piasku – 199,8 tys. zł, rozplantowanie – 12 tys. zł, razem 211,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 5 – 8, str. 102 - 105)

Od 2013 r. – po komunalizacji Kopalni Siarki „Machów” S. A., Miasto stało się właścicielem zbiornika wodnego i terenów przyległych do Jeziora Tarnobrzesckiego.

Coroczne porozumienia jakie Miasto zawierało z MOSiR-em na zorganizowanie i prowadzenie miejsca wykorzystywanego do kąpieli przy Jeziorze Tarnobrzesckim, zawierało klauzule dotyczącą finansowania przedsięwzięcia.

Miasto zobowiązało się do dokonywania refundacji wydatków wynikających z not obciążeniowych przedkładanych przez MOSiR. MOSiR został zobowiązany do wystawiania not obciążeniowych z tytułu ponoszenia wydatków związanych z zarządzaniem i nadzorem nad miejscem wykorzystywanym do kąpieli, dwukrotnie w ciągu miesiąca.

(dowód: akta kontroli str. 9 - 17)

Koszty ponoszone przez Miasto w związku z refundacją ww. wydatków przedstawiały się następująco:

- 2012 r. – 469,2 tys. zł, w tym najbardziej znaczące składniki, poza podanymi powyżej kosztami urządzenia plaży:

- wywóz nieczystości plus sprzątnięcie terenu – 72,0 tys. zł,
- wynajem kabin, kontenerów obsługa – 68,6 tys. zł,
- materiały remontowe, usługi, wyposażenie – 65,9 tys. zł,

- 2013 r. – 280.9 tys. zł w tym najbardziej znaczące składniki:

- wynagrodzenie dla ratowników – 65,4 tys. zł
 - wywóz nieczystości plus sprząatanie terenu – 50,6 tys. zł,
 - wynajmem kabin, kontenerów obsługa – 54,0 tys. zł,
- 2014 r. (na dzień 30 czerwca) – 107,3 tys. zł w tym najbardziej znaczące składniki:
- materiały remontowe, usługi, wyposażenie – 33,7 tys. zł
 - koszty zarządzania (w tym, organizacja imprezy – Maraton pływacki) – 38,6 tys. zł,
 - budowa schodków, usługi stolarskie plus konserwacja – 14,2 tys. zł,

(dowód: akta kontroli str. 109 - 143)

9. Dochody Miasta z tytułu funkcjonowania miejsca wykorzystywanego do kąpieli.

Źródłem dochodów Miasta z tytułu zorganizowania i prowadzenia miejsca udostępnionego do kąpieli, były opłaty pobierane za wjazd i parkowanie pojazdów mechanicznych na terenach wokół Jeziora oraz czynsz dzierżawny od przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenach udostępnionych do kąpieli i plażowania (punkty gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu pływającego).

W 2012 r. – z tytułu opłat wjazdowych pozyskano – 225,1 tys. zł, z tytułu czynszu – 53,8 tys. zł.

W 2013 r. – z tytułu opłat wjazdowych pozyskano – 294,9 tys. zł, z tytułu czynszu – 55,8 tys. zł.

Do dnia 30 czerwca 2014 r. dochody z tytułu opłat wjazdowych wyniosły – 33,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 109 – 143, str. 144 - 150)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2. Ocena zapewnienia bezpieczeństwa osób przebywających na terenie miejsca wykorzystywanego do kąpieli.

1.2.1. Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych, w tym warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób.

1. Zarządzanie obszarami wodnymi wykorzystywanymi do kąpieli przez Prezydenta Miasta.

Prezydent Miasta - według przepisu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240 ze zm.) - zarządzał obszarem wodnym Jeziora Tarnobrzieskiego. Prezydent Miasta w myśl art. 5 ust. 2 pkt. cyt. ustawy zobowiązany był do

zapewnienia stałej kontroli wyznaczonego obszaru wodnego (w tym przypadku - miejsca wykorzystywanego do kąpieli) przez ratowników wodnych.

2. 3. i 4. Dokonywanie przez Prezydenta Miasta, przy współpracy Policji i innych uprawnionych podmiotów, analizy zagrożenia i identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla osób korzystających rekreacyjnie z wód otwartych. Nadzór uprawnionych organów nad tymi miejscami. Występowanie „dzikich kąpielisk”.

Ustalono, że na terenie Miasta jedynym obszarem wodnym wykorzystywanym do kąpieli i innych form rekreacji było Jezioro Tarnobrzесьkie.

Przepływająca przez Tarnobrzeg rzeka Wisła, według informacji przekazanych przez Policję oraz z ustaleń poczynionych w trakcie obrad Miejskiej Komisji Bezpieczeństwa i Porządku w Tarnobrzegu (działającej przy Prezydencie Miasta m. in. z udziałem przedstawicieli Komendy Miejskiej Policji i Straży Miejskiej w Tarnobrzegu) - od czasu udostępnienia Jeziora Tarnobrzесьkiego do kąpieli, nie była wykorzystywana jako „dzikie kąpielisko”.

Na terenie Miasta nie było „dzikich kąpielisk”.

Jezioro Tarnobrzесьkie, to zbiornik wodny o pow. ok. 500 ha i długości linii brzegowej ok. 10 km. Miejsce udostępnione wypoczywającym jako plaża, to brzeg Jeziora o dł. ok. 2 km. Na tym odcinku przystosowano do kąpieli 2 miejsca, występujące jako *plaża A* i *plaża B*, każde o dł. ok. 100 m.

Wyłącznie te miejsca, były udostępnione do kąpieli i były objęte nadzorem ratowników WOPR (po 2 na każdej plaży). Poza tymi miejscami, w Jeziorze obowiązywał zakaz kąpieli. Na brzegach poza wyznaczonymi miejscami umieszczono znaki informujące o zakazie kąpieli.

(dowód: akta kontroli str. 151 – 153, str. 154 - 159)

Ustalono, że działania zapewniające bezpieczeństwo kąpiących i wypoczywających, w zakresie ratownictwa wodnego, prowadzone przez MOSiR, policję, Straż Miejską oraz inne podmioty, dotyczyły wyłącznie Jeziora Tarnobrzесьkiego i obszarów przyległych.

W sezonie 2013 r. funkcjonowało porozumienie pomiędzy MOSiR, a Komendą Wojewódzką Policji w Rzeszowie o zabezpieczeniu sezonu turystycznego nad Jeziorem. Do stałej służby nad Jeziorem w dniach od 1 lipca do 31 sierpnia zostało skierowanych 8-miu policjantów z Oddziałów Prewencji Policji w Rzeszowie. W sezonie policjanci z Oddziału Prewencji *zrealizowali 126 służb, 372 interwencje, wylegitymowali 386 osób, nałożyli 73 mandaty karne, pouczyli 68 osób*. Podobne porozumienie zawarto na sezon 2014.

Koszty zakwaterowania i wyżywienia policjantów prewencji ponosiło Miasto.

(dowód: akta kontroli str. 160 - 163)

W latach objętych kontrolą policjanci z Komendy Miejskiej Policji Tarnobrzegu pełnili na bieżąco służbę patrolową i interwencyjną nad Jeziorem. Dodatkowo od 2013 r. Komendant KMP skierował do służby bezpośrednio na wodzie *stermotorzystów wraz z łodzią patrolową*. W trakcie oględzin w dniu 9 lipca 2014 r. – policyjna łódź patrolowa była przycumowana przy bazie ratowniczej MOSiR. Na terenie cyt. bazy znajdował się również posterunek sezonowy posterunek policji wodnej i funkcjonariuszy prewencji.

(dowód: akta kontroli str. 154 – 159, str. 164 - 165)

W 2013 r. Straż Miejska wykonując czynności na terenie Miasta – nad Jeziorem Tarnobrzeskim – pouczyła 13 osób i nałożyła mandaty karne 39 osobom za naruszenie art. 55 *Kodeksu wykroczeń* (Dz. U.2013.482 j.t), tj. *kto kąpie się w miejscu, w którym to jest zabronione podlega karze grzywny do 250 zł albo karze nagany*.

W sezonie 2012 – Straż Miejska nie karała z ww. tytułu. Nie stwierdzono wykroczeń – kąpieli w miejscu niedozwolonym.

(dowód: akta kontroli str. 166 - 183)

5. Oznaczenie i oznakowanie terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do kąpieli na obszarach wodnych zarządzanych przez Gminę.

W wyniku oględzin miejsca wykorzystywanego do kąpieli stwierdzono, że miejsce to zostało oznaczone tablicami przy wjazdach/wejściach na teren udostępniony dla plażowania i kąpieli, zgodnie z wymogiem art. 34d ust. 2 *Prawa wodnego*. Oznaczenie spełniało również warunki podane w art. 4. ust. 1 pkt. 2 i pkt. ustawy *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*

Zarządzający ww. obszarem, umieścił dodatkowo w dostępnych dla użytkowników miejscach – zgodnie z art. 5 ust. 1 cyt. ustawy - regulamin korzystania z miejsca plażowania i kąpieli oraz numery telefonu do wykorzystania w przypadkach negatywnych zdarzeń losowych.

Miejsce wykorzystywane do kąpieli, zarówno *plaża A* jak i *plaża B* były oznaczone zgodnie z dyspozycjami podanymi w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. *w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu, oraz znaków informacyjnych i flag* (Dz. U. 2012. 286), tj. poprzez wyznaczenie bojami (pławami) stref dla umiejących, dla nieumiejących pływać i brodzika dla dzieci.

Miejsca w Jeziorze, w których kąpiel była niedozwolona (tj. cały obszar poza ww. plażami), były oznaczone znakami zakazu kąpieli według dyspozycji zawartych w § 3 cyt. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

Według wyjaśnień Pana Marka Grąza – Dyrektora MOSiR – *„System oznaczeń miejsca wykorzystywanego do kąpieli, obowiązujący w 2014 r., był stosowany również w sezonach 2012 – 2013”*.

(dowód: akta kontroli str. 164 – 165, str. 184 - 189)

6. Zadania ratownictwa wodnego w miejscu wykorzystywanym do kąpieli. Stała kontrola obszaru wodnego przez ratowników wodnych.

W porozumieniach o *sprawowaniu zarządu i dozoru nieruchomości gruntowych nabrzeża wraz ze zbiornikiem wodnym* jakie w latach 2012 – 2014 Miasto zawierało z MOSiR-em, zobowiązano MOSiR do urządzenia strzeżonych miejsc wykorzystywanych do kąpieli, wraz z zapleczem ratowniczym.

(dowód: akta kontroli str. 9 - 17)

Ustalono, że w każdym sezonie MOSiR realizował cyt. zobowiązanie poprzez zapewnienie obsady ratowników wodnych w miejscu udostępnionym do kąpieli. Ustalono, że wszyscy ratownicy wodni pełniący obowiązki nad Jeziorem Tarnobrzeskim spełniali wymogi, o których mowa w art. 2 pkt. 5 ustawy *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* oraz byli członkami Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, tj. podmiotu uprawnionego z mocy art. 12 ust. 1 cyt. ustawy do wykonywania ratownictwa wodnego.

MOSiR na każdy sezon zawierał umowy zlecenia z poszczególnymi osobami – ratownikami wodnymi na wykonywanie czynności ratownika na Jeziorze Tarnobrzeskim, w określonym czasie i za określoną stawkę godzinową.

W sezonie 2012 – zadania ratowników wodnych na Jeziorze wykonywało 11 ratowników. Na wynagrodzenia dla ratowników wydano z budżetu Miasta – 54,4 tys. zł

W sezonie 2013 – zadania ratowników wodnych na Jeziorze wykonywało 14 ratowników. Na wynagrodzenia dla ratowników wydano z budżetu Miasta – 65,4 tys. zł

W sezonie 2014 (od dnia 1 maja do dnia 1 lipca) zawarto umowy zlecenia z 8 ratownikami. Do dnia 30 czerwca nie wydatkowano środków budżetowych na płace ratowników (sezon kąpielii rozpoczęto z dniem 1 lipca)

(dowód: akta kontroli str. 109 – 143, str. 190 – 194)

W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniu 9 lipca 2014 r. ustalono, że na miejscu udostępnionym do kąpielii dyżur przy *plaży A* oraz oddzielnie przy *plaży B* pełniło po 2 ratowników. Miejsca dyżurów były wyposażone w wieże ratownicze i sprzęt ratunkowy.

W sezonach 2012 – 2013 ratownictwo wodne w miejscu udostępnionym do kąpielii funkcjonowało według takich samych zasad organizacji.

Niezależnie od ww. dyżurów ratowniczych, na terenie Jeziora funkcjonował punkt ratowniczy MOSiR-u - wydzielony/odgrodzony obszar plaży przy głównym wjeździe/wejściu na tereny wypoczynkowe Jeziora. W punkcie ratowniczym wyposażonym w platformę obserwacyjną, z bazą kontenerową policji wodnej, z przycumowanymi motorowymi łodziami ratowniczymi WOPR-u, ze sprzętem ratowniczym i lunetą do obserwacji całego zbiornika wodnego, dyżurowała 2 ratowników WOPR-u przygotowanych do prowadzenia akcji ratowniczej w przypadkach wypadków/wywrotek sprzętu pływającego na obszarze całego Jeziora (łódki, kajaki, żaglówki, materace dmuchane). W punkcie ratowniczym prowadzono również obserwację brzegów, w celu zapobieżenia kąpielii w miejscach niedozwolonych.

(dowód: akta kontroli str. 164 - 165)

Podczas oględzin - na plaży i w wodzie, tj. na dnie zbiornika w najbliższej odległości od brzegu – nie stwierdzono zalegających przedmiotów, czy materiałów mogących spowodować skałeczenie lub wypadek plażujących, czy kąpiących się.

Umowy z lat 2012 – 2014, jakie MOSiR zawierał z przedsiębiorcami na świadczenie usług w zakresie sprzątnięcia i utrzymania czystości Jeziora, przewidywały *oczyszczenie mechaniczne piasku plażowego na głębokość koniecznej do wyeliminowania zanieczyszczeń typu: odpady bytowo-gospodarcze oraz inne pochodzenia organicznego.*

W kontroli nie stwierdzono dokumentów potwierdzających dokonywanie sprzątnięcia dna zbiornika wodnego w miejscach udostępnionych do kąpielii.

Dyrektor MOSiR – Pan Marek Grąz wyjaśnił, że *„Corocznie przed sezonem w miejscach wykorzystywanych do kąpielii dno jest czyszczone. Przed udostępnieniem miejsc kąpiącym, stan dna sprawdzany jest przez nurków – zrzeszonych w sekcji prowadzonej przez MOSiR.*

Do obowiązków ratowników pełniących dyżur w miejscu wykorzystywanym do kąpielii należy bieżąca obserwacja dna i usuwanie ewentualnych zagrożeń”.

(dowód: akta kontroli str. 80 – 101, str. 164 – 165, str. 184 - 189)

W wyniku oględzin miejsca wykorzystywanego do kąpieli ustalono, że ratownicy pełniący dyżur w miejscach przeznaczonych do kąpieli, zgodnie z dyspozycją art. 16 pkt. 5 ustawy *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych* i § 9 cyt. rozporządzenia *w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu, oraz znaków informacyjnych i flag* decydowali o dopuszczalności kąpieli lub o zakazie kąpieli – oddzielnie dla plaży A i plaży B - poprzez wywieszanie na masztach flag informacyjnych (odpowiednio białej lub czerwonej). Stwierdzono, że w latach 2012 – 2013, na wyposażeniu MOSiR były 2 komplety flag informacyjnych.

W pozostałych miejscach Jeziora – poza ww. plażami – umieszczono znaki zakazu, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt. 1 cyt. rozporządzenia *w sprawie sposobu oznakowania (...)*, tj. znak A-1 „kąpiel zabroniona”

(dowód: akta kontroli str. 164 – 165, str. 232 - 233)

7. Nadzór Miasta nad jednostkami, którym zlecono wykonywanie ratownictwa wodnego na obszarach wodnych zarządzanych przez Miasto.

8. Dotacje celowe podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego

Ustalono w kontroli, że zarządzanie zadaniami z zakresu ratownictwa wodnego w miejscu udostępnionym do kąpieli Miasto powierzyło MOSiR-owi.

MOSiR zawierał umowy zlecenia na wykonywanie czynności ratowniczych z indywidualnymi osobami, ratownikami posiadającymi stosowne kwalifikacje – członkami WOPR. Do zadań ratowniczych w miejscu wykorzystywanym do kąpieli - plaża A i plaża B – angażowano wyłącznie indywidualnych ratowników.

Dyrektor MOSiR – Pan Marek Grąz wyjaśnił, że *bezpośredni nadzór nad wszystkimi służbami ratowniczymi sprawuje Kierownik Obiektu Sportowego – instruktor WOPR Mateusz Bajer. Pełni służbę w bazie ratowniczej nad Jeziorem. Jego zadania to ustalanie służb, nadzór nad ich przebiegiem. (...) dysponuje motorówką i w razie potrzeby służbami ratowniczymi WOPR i Policji Wodnej.*

(dowód: akta kontroli str. 184 - 189)

Do zadań ratowniczych w miejscu wykorzystywanym do kąpieli nie było angażowane stowarzyszenie - Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. WOPR występujący jako podmiot uprawniony do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wodnego na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*, wykonywał ww. zadania na pozostałym obszarze Jeziora wraz z terenami przyległymi oraz na Wiśle .

Ustalono, że WOPR corocznie zawierał umowy z Miastem na zasadach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536) na wykonanie zadania publicznego: *Dbanie o bezpieczeństwo osób przebywających nad wodą i korzystających ze sprzętu pływającego.*

WOPR zawierając przedmiotowe umowy zobowiązywał się m. in. do udziału w akcjach ratowniczych i poszukiwawczych i patrolowania Jeziora Tarnobrzieskiego i brzegów Wisły w rejonie „dzikich kąpielisk”.

WOPR zgodnie z warunkami umowy składał sprawozdania z wykonanego zakresu umownych obowiązków (sprawozdania merytoryczne i finansowe – rozliczenie

dotacji). Miasto w sezonie 2013 – w ramach nadzoru, przeprowadziło kontrolę wykonywania umowy.

Analiza ww. sprawozdań potwierdziła dotychczasowe ustalenia niniejszej kontroli, tj. o braku istotnych zagrożeń z powodu korzystania z „dzikich kąpieliska”, w tym kąpeli w Wiśle. W sezonie 2012 - WOPR udzielił 15 upomnień osobom kąpiącym się w miejscach niedozwolonych (łącznie - w Jeziorze Tarnobrzeskim i w Wiśle), w sezonie roku 2013 – udzielono 16 takich upomnień.

Umowy na wykonanie zadania publicznego, o których mowa powyżej były jednocześnie umowami dotacji. Miasto zobowiązywało się corocznie do przekazania na realizację zadania określonej kwoty dotacji.

W 2012 r. kwota dotacji wynosiła 5 000 zł, w 2013 r. – 5.150 zł, w 2014 r. – 5.000 zł.

Przed zawarciem umowy stowarzyszenie składało ofertę wraz z kosztorysem planowanych zadań. Po zakończeniu sezonu rozliczało się z wydatkowania dotacji.

Nie stwierdzono dotowania przez Miasto innych podmiotów mogących wykonywać ratownictwo wodne.

(dowód: akta kontroli str. 195 – 222, str. 223 - 226)

9. Przypadki utonięć osób kąpiących się.

Stwierdzono w kontroli, że w latach 2012 – 2014 (I półrocze) na terenie Jeziora Tarnobrzeskiego nie było przypadków utonięć osób kąpiących się. Nie było utonięć w miejscu udostępnionym do kąpeli. Nie było utonięć osób kąpiących się w miejscach niedozwolonych.

(dowód: akta kontroli str.151 – 153, str. 227 - 231)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

1.3. Informowanie społeczeństwa i państwowego inspektora sanitarnego w sprawach dotyczących miejsc wykorzystywanych do kąpeli funkcjonujących na terenie Miasta.

1. Informacje dotyczące zasad korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego, ograniczeń w korzystaniu i sposobu powiadamiania o wypadkach wraz z numerem alarmowym.

Ustalono, że miejsce wykorzystywane do kąpeli było zaopatrzone w informacje wymagane przepisem art. 5 ust. 1 ustawy *o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych*. Przy głównym wejściu/wjeździe oraz w najbliższej okolicy plaży A i plaży B umieszczono tablicę z:

- regulaminem miejsca wykorzystywanego do kąpeli,
- regulaminem porządkowym Jeziora Tarnobrzeskiego,
- tablicę sytuacyjną całego Jeziora,
- przy plażach zainstalowano znak B-2, tj. zgodnie z § 5 ust. 1 pkt. 2 cyt. rozporządzenia *w sprawie sposobu oznakowania (...)*, mówiący o stałej obserwacji kąpiących się dzieci.

Opis stanu faktycznego

W widocznych miejscach umieszczono informację z numerem telefonu przez który można wzywać pomocy, informować o występujących zagrożeniach w miejscu wykorzystywanym do kąpeli lub na lustrze wody.

Ustalono, że przedstawiony powyżej system informowania obowiązujący w 2014 r. był również stosowany w sezonach wcześniejszych.

(dowód: akta kontroli str. 44 – 52, str. 164 – 165, str. 184 – 189)

2. Ostrzeżenie społeczeństwa o zagrożeniach na obszarach wodnych.

3. System ostrzegania społeczeństwa o zagrożeniach na obszarach wodnych udostępnionych do kąpieli, Jeziora Tarnobrzskiego został przedstawiony i oceniony uprzednio w wystąpieniu.

Ostrzeżenie o niebezpieczeństwach na pozostałych obszarach wodnych znajdujących się na terenie Miasta, powierzono WOPR-owi zawierając umowy na coroczne wykonanie zadania: *Dbanie o bezpieczeństw osób przebywających nad wodą i korzystających ze sprzętu pływającego.*

Sprawozdania z wykonania przedmiotowego zadania, a przede wszystkim stwierdzenie faktu, że w ostatnich latach na terenie Tarnobrzega nie było przypadków utonięć świadczą, o rzetelnym wykonywaniu tych zadań przez WOPR.

(dowód: akta kontroli str. 195 - 222)

4. Zadania sprawozdawcze realizowane przez Urząd związane z funkcjonowaniem miejsca wykorzystywanego do kąpieli.

Prezydent Miasta zarządzeniem z dnia 19 lipca 2011 r. powołał *Komisję do spraw Jeziora Tarnobrzskiego. Celem działania Komisji jest opracowanie propozycji zagospodarowania oraz maksymalnego wykorzystania potencjału rozwojowego obszaru Jeziora Tarnobrzskiego oraz terenów przyległych.*

Komisja zbierała się na posiedzeniach co najmniej 2-krotnie w ciągu każdego roku. W trakcie kontroli w skład Komisji wchodziło 19 osób, w tym prezydenci miasta, przedstawiciele nadal funkcjonującej Kopalni Machów, przedstawiciele klubów radnych funkcjonujących w Radzie Miasta, przedstawiciele policji i straży miejskiej, Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, ale też przedstawiciele Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Polskiego Związku Wędkarskiego, Ligi Ochrony Kraju, Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, miejscowego Jacht-Klubu i Klubu Kajakowego.

Komisja corocznie podsumowała zakończenie sezonu nad Jeziorem, w tym w zakresie wykorzystania miejsca udostępnionego do kąpieli (frekwencja, zaobserwowane pozytywy i negatywy). Przed rozpoczęciem sezonu przedstawiano i planowano zamierzenia inwestycyjne, organizacyjne, porządkowe, promocyjne związane z Jeziorem.

(dowód: akta kontroli str.227 - 231)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów dnia.....2014 r.

Kontroler/Kontrolerzy
Kazimierz Ramocki
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

Andrzej Drażek
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
podpis